Ն. 4798 — 1881 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 25 ՇԱՐԵՇՄՊԻՀ — 22 ԻՆՃԻ ՍԷՆԷ — ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 7 ՇԱՐԵՇՄՊԻՀ — Ն. 4798

ԳԻՆԸ ԼՈՒՐ

Իտալանալ իշին սենելիկ մեհիա 10
Ալիքը այ » 5
Իուշ » » 3

Թաշրալար իշին մեհիայե 10
Ալիքը այ » 5
Աւոքա իւեբէքէ պիզէ այիա տիր

ԻԼԱՆԼԱՐ

Գիրինեի տեֆա իշին սաթըրը 3 ղր
Իքինեի » » » 2 ղր
Իւշիւնեիւ » » » 1 ղր

30 ՓԱՐԱ

Անանուտի Էջերեան

ՄԻԻՆԱՏԻՒ ԷՐՃԻԵԱՍ

Իլան սրբասընա գօնուլմանան իլանաթ ու իխթարաթըն սաթըրը 5 ղր
Մէքթուպար Կ. Պ. Փանոսեան խամինէ եազըլըր
Իսթանպոլտա, Գալաթասա Բէնիչէնպիհ-պազարընտա Իրսի խանընտա Ն. 41։

30 ՓԱՐԱ

١٢٩٧ ԹՐՇԻՐԻՆԻ ՍԱՆԻ ՀՕ — ١٢٩٩ ՄՈՒՀԱՐՐԵՄ

ԻԽԹԱՐ

Էսբարը Փարիսին 15ինճիսի վէ 16 ընճրսը չբգմըշ տըր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բէթէրսպուրկ, 5 դեկ.

Հէյեէթը վիւքելանըն Թէպտիլինէ վէ եախօտ հէյեէթի վիւքելա մեեանընտա իխթիլաֆ պուլունտուղունա տայիր օլան չաթալար թէբղիզ օլունմուշ տուր։

Բօմա, 5 դեկ.

Բարլամէնթ գոմիսիոնունուն Թանզիմ իլէտիկի բարօրթաա, Իթալիա գրալընը Վիէննաեէ սեեահաթը, վէ Ֆրանսա իլէ ազա օլունան մուահէտենամէի Թիճարէթ, պիրպիրինէ մէրպութ իքի մատէի մուհիմմէ տիր քի, էվրօբա իշին պիր սուլհ, վէ Իթալիա իշին պիր եմնիյէթէ տելիլ օլտուղու պէեան խիլիւոր։

(Լէվանթ Հերալտ մախսուս ինկիլիզճէ)

Պերլին, 5 դեկ.

Ալմանիա իմբէրաթօրու Թարաֆընտան տեվզիթլու Ալի Նիզամի բաշա հազրէթլէրինէ էկլ Ռուժ նիշանընը պիրինճի ռիւթպէսի իթա զըլընմըշ տըր։

Լօնտրա, 5 դեկ.

Գոնթ Գալնօքի, Պերլին Թարիգի իլէ վիէննաեէ ավտէթ իթմէք իւզրէ, Բէթերսպուրկտան հարեքէթ իլէմիշ տիր։

Մէվսուզէն բիմանէթ օլունտուղունա կէօրէ, միւշարիւէյհ, Ռուսիա իմբէրաթօրու իլէ Ավսթրիա իմբէրաթօրու պէյնինէ պիր միւլագաթը վուղուր իշին իթտիկի թէշէպպիւսաթտէ մուվաֆֆագ օլմուշ տուր։

Թայմզ զազէթասը, շարգ ահվալընը թարիֆ իլէտիկի սրբատա, տիւէլի մուազզամա թարաֆընտան իթթիխազ օլունան թէտապիրէ նիհայէթ վիրմէք վազթի կէլտիկինի պէեանտէն սոնրա, Ավսթրիա վէ Ռուսիա իմբէրաթօրլարը տախի, մէզքիւր նիհայէթին լիւզումանու թասդիգ իտիւօրլար տէմիշ տիր։

Լօնտրա, 5 դեկ.

Թունա մէսէլէսի հազզընտա, Սթամբուլտա զազէթասընէն նէշր իթտիկի պիր պէնտի մախսուստա, Ինկիլթէրրատա էֆքէարը ուսամիեէ, Ավսթրիանէն հարէքէթի միթթէխէզէսի հիսանի թալիւքի օլունտուղու եազըլմըշ տըր։

Բուսանիա հիւքիմէթի թարաֆընտան տախի, մուխթարատա պուլունան մէնաֆիինի մուհաֆազա իթմէք իշին տահա զիեատ գավի պիր թէտպիր իթթիխազ օլունմազ։

Ավսթրիաեը հազրզըզլըգլա իթհամ իլէմէք, տիկէր տեվլէթլէրի միւշարքի ատտա իթմէք տիմէք օլուեօր։

Էկէր Ռումանիա հիւքիմէթի, քէնտի մէնաֆիինէ ճիտտէն թէճավուզ իտիլտիկինի կէօրիւր իսէ, Ինկիլթէրրա տեվլէթինէն մուավէնէթի սիեասիէսինէ մազհար օլաճաքտիր։

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՅԷ

Կիրիտտէ թապ ու նէշր օլունան Աբթէրա նամ զազէթասընէն միւարիր Մ. Բաբազատի, զազէթասընատա, վալիյի ճեղիրէյի հիճվէն Մ. Ֆ. Թիատէս ատ.յու եատ իթտիկինատէն, վալիի միշարիւէյհ, մէզքիւր զազէթանընն Ամհթը մուհաքէմէեէ ալընմասընը թայէպ իլէմիշ տիր։ Պունուն իւզէրինէ, Պաշ վէքեաղէթատէն ոտար օլան պիր էմր մուճիպինճէ, շու տավայը բայէթ իշին պիր գօմիսիոնու մախսուս թէշէքքիւլ իթմիշտիր։

Ֆրանսըզ բօսթախանէսի տախի, մէատուա Եունան բօսթախանէսինին իշինի կէօրմէք տէրէօհատ իտիյօր։

Փիլիպէթլու սէրմաեէ իլէ, Ֆիլիպէտէ պու տէֆա պիր Պուլկար պանգասը թէէսիս օլաճագ իմիշ։

Ճիտտէ վալիսի վէքիլի Խալիս էֆէնտի գօլերաեա Թուրթուլարագ վէֆաթ իթմիշտիր։

Գարնապահ եազընլարընտա իքի պուլկար չօպանըն մէյթիլերի պուլունմուշտուր։ Ճինաեէթէ սէպէպ, մերգումանընն սիրմէքտէ օլտուղլարը զօեունլարը սիրգութ իմիշ։

Մամուլ զազէթասընտա օգունտուղունա նէզարէն, Գումգաբուտա Ցակոբ Ինճէեան նամ պալըգճըեը զամել իտէն ճանի Անդրէաս իսթինթաղ օլտուղու էսնատէ, նապէտիտ օլմուշտուր։

Էկէր չու բիմաեէթի սահիհ իսէ, մահքէմէի մէզքիւրեեէ պիւեիւք պիր շա՛ն սաեըլապիր։ . . .

Ամինատա պուլունան Տէվլէթի Ալիեէ գօնոլօսու, էվվելքի կիւն Լայտ վաքօրայա Տերիսատաեէթ միւվատէլէթ իթմիշտիր։

Գալաթատա, Թընէլ դուրպինատէ պիր մանիֆաֆտուրա մագազասընատան, սապըզ ալընը պիրի պիր թօր չուհա ալըպ ֆիրար իտերքէն, բօլիս թարաֆընտան տէրատէսի իտիրմիշտիր։

Մատամ Սքոպէլէֆին գաթիլէրինէն Անարէա, պու տէֆա քիւրէքտէ էօրմիշտիր։

Պուլկար, Բուսմ վէ էրմէնի օլարագ 650 իմզայը հավի պիր արզըհալ, Վարնա էհալիսի թարաֆընտան Պուլկար տախիլիեէ նէզարէթինէ թագտիմ օլունմուշ տուր։ Միւմզիլէր, մէմլէքէթլէրինին եէհուտիլէր թարաֆընտան իսթիյապ օլունտուղու արզ ըլա, արթըգ մէմլէքէթլէրինէ եէհուտի գապուլ իտիրմէմէսինի իսթիտա իտիյօրլար։

Կէչէն հաֆթա, Լայտ նամ Նէմցէ վարօր գումանեասընը պիր բօսթա վաքօրա, հիւքիմէթի Մէնիեէ թարաֆընտան իսթիճար իտիլէրէք, եէմէն օրտուսունու գուվվէթլէնտիրմէք իւզրէ պիր ալայ ասքէր Պահրը Ահմէրտէ Հուտայատա սէվգ օլունմուշտուր։ Մէզքիւր արայտա 30 զապթիյ օլուպ, ենու պու սէնէ Բանկալթի մէքթէպինատէն չբգմըշ իմիշ։

Սէֆարէթ պաշ թէրճէմանլարը, ճումատա իրթէսի կիւնիւ, Ռուսիա սէֆարէթխանէսինտէ իճթիմա իտէրէք, Թուրքիատա էճնէպի տէվլէթլէր դօնոլօջալարընտա տայիր, Պաշը Այինին եէնի թէէլիֆ իթտիկի նիզամնամէսի թահթը միւզաքէրէեէ ալմըշլար տըր։

Սօֆեատա պուլունան սըրպ դօնոլօսու Մ. Կրուիչէ, Պուլկար հիւքիմէթի իլէ պիր բօսթա վէ թէլէկրաֆ ահանամէսի եաբմաղա, Սըրպ հիւքիմէթի թարաֆընտան էվամիրի մախսուս էթա օլունմուշ տուր։

Մարքի աը Հարթինկթըն, Պլադպուրնատա իրատա իթտիկի պիր նութգուն, Եարգա այտտ միւհիմմ ճիւմլէլէրի տիր։

«Պէրլին ահանամէսինի թէմամը

բրա վէ նօգթասը նօգթասընա լիճրա իթմէլի տիր։ Էկէր էվրօբատա սուլհուն խէլալ բէղիր օրմամասը մաթլուպ իսէ, քէնտի մահիյէթի մազամընտա օլան ահանամէի մէզքիւրէնին թէմամիյի իճրասընա ճահա իթմէլի տիր։ Եու իճրաեա եայընըզ Թուրքիա սայիր օրմաեբա, մատամ քի սուլհու ումումի անա մէնութ տուր, պիրթիւն էվրօբա մէզքիւր ահանամէյի իճրաեա իգտամ իթմէլի։ Եու սէպէպտէն Ինկիլիզ հիւքիմէթի մէզքիւր ահանամէնին հալէա իճրա օլմամըշ նօգթալարընը իճրա իթթիրմէկէ, վէ խուսուսիյլէ էրմէնիստանա ասլա պէնտին իճրայը հագզգիսի իչին թէշմիրի սագը զայրէթ իթմէքտէ տիր։»

Գամանոս տավասընա տայիր Իթալիա սէֆարէթինին թէպարրուրի իւզէրինէ, էվգաֆը հիւմաեուն նէզարէթի վէքիլէրինին վիրտիքրէրի ճէվապլարընը զազէթալէրլէ իլանա օլունմասը, իքի նէզարէթ պէյնինէքի մուխապէրատը իլան տիմէք օլտուղունան, մասլահաթ անրաեան նէզտինէ միւսիպ կէօրիւլմեեօր, ֆագաթ պու իշոկ պիզճէ էն զիեատ ճայի սիղգաթ, պու իշէ սէֆարէթին միւտահէլէեէ իսթիտար իյլէմէսի մատասի տիր։

Մարսիլիա [illegible] պի սէֆարէթլէրլէ ագարաթ հագդընտա իմզա իտիլէն բրօթօգօլ հիւքմինճէ, ագարաթ տավալարընտա կէրէք միւտահի վէ կէրէք միւտահի ալէյհ վէ իքի թարաֆ էճնէպի պուլունա, եինէ սէֆարէթլէրին հագը միւտահէլէսի օլմոեբպ, պէօյլէ պիր միւտահէլէ դարբուսու աչըլմասընա միւտահէ օլունուր իսէ, իլէրուտէ պիւեիւք մուհազիրը միլքիեէ թէվէլլիւտ իտէպիլիր։ (Վոէբ)

Պէրլինտէն վարիտ օլան պիր գըթա թէլէկրաֆնամէեէ կէօրէ, Ալմանեա իմբէրաթօրու հաշմէթլու Կիյեօմ հազրէթլէրինէ հէտտա պույրուլան նիշանը ալիյի Իմթիեազի համիլէն Պերլինէ ազիմէթ իտէն Ալի Նիզամի բաշա հազրէթլէրի ճումատա իրթէսի կիւնիւ, քէմալը տէպատէ վէ իհթիշամ իլէ նիշանը ալիյի մէզգուրի, միւշարիւէյհ հազրէթլէրինէ թէսլիմ իլէմիշ, վէ միւշարիւէյհ հազրէթլէրի տախի քէմալի թէվզիրաթ վէ իհթիրամաթ իլէ նիշանը ալիյի ախզ պուեուրմուշլար տըր։

Բաշայի միւշարիւէյհ հազրէթլէրինէ միւքեմմէլ պիր զիեաֆէթ քէշիտէ օլունտուղու միսիլու, թեաթրօ տավէթի վուզու պուլմուշ տուր։

Էվգաֆը հիւմաեուն միֆէթթիշլիկինէ, Իսթանպոլ գատրը միւսթէշարը ֆազիլէթլու Թէֆիգ էֆէնտի թային պույրուլմուշտուր։

Բում բաթրիկի էֆէնտի հազրէթլէրի ճիւմատա իրթէսի կիւնիւ Ֆէնէրտէն արապա իլէ Մ. Նիքօլա Զարիֆինին խանէսինէ ազիմէթ իթտիկի սըրատա, Պէյօղլունտա Ֆըբանսըզ սէֆարէթխանէսի ճիվարընտա, արապա տիվարա չարբըզլը, հայվանլար իւրքմիշ վէ ատրապաեը տէվիրմիշլէր տիր։ Բաթրիկ էֆէնտի արապատան չբգմըշ իսէ տէ, սօլ կէօզիւ եանընտա պըրունընտան եարալանմըշտըր։

Գասբիմ բաշատա չօճուղլարտա պիր նէվի սարի իլէթ զուհուր իթտիկի, վէ թուրթուլան չօճուգ դէրդ սէքիզ սաաթ զարֆընտա վէֆաթ իթտիկի իշխիրմիշ օլուպ, պու պապատէ Սըհհիեէ նէզարէթի ալիեէսինին նազարը տիզգաթընը ճէլպի վազիֆէտէն սոնա իյլէտիք։

Կէչէն բազար կիւնիւ, Ղալաթա Գալբգ բազարընտա, իքի սէրխոշ պիր բաբասը միւնազասաեէ թուրթուլուպ, մէրգումու պաշընտան աղրճա եարալամըշտըր, վէ ճարիհէրը բօլիս թարաֆընտան տէրտէսի օլունմուշտուր։

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային ժողովը նիստ ունի յառաջիկայ հինգշաբթի առաւօտ 26 նոյ. 'ի Ղալաթիա։

Ասեանը պիտի բացուի ժամը 4 1/2ին։

Հրաւիրեալ են Երեսփոխան էֆէնտիները՝ իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։ (ԿԴԷ)

1881 Նոյեմբեր 23

Հրաժարական Ամեն. Պատրիարք Ս. Հօր.

Սրբազան Պատրիարք Հայր հազրէթլէրինին իսթիֆասընը նէ՞ նէթիճէ քէսպ իտէճէկի, հայիլէ հէր քէսին մէրագընը տավէթ իլէմէքտէ տիր։

Մալում եա միշարիւէյհ հազրէթլէրի իսթիֆասընը, եալընըզ Պապը Ալիյէ թագտիմ իտիպ, վէ միլլէթէ իսէ, անճագ էօյլէ պիր իսթիֆա վիրմիշ օլմասընը իխթար իլէմիշ տիր։ Վէ Պապը Ալիյէ թագտիմ իթտիկի իսթիֆա տախի, իքի գըթա տըր, մէսմուաթա կէօրէ, պիրի սրբֆ իսթիֆա օլուպ, վէ տիկէրի տախի, սէքիզ օն գալէմտէն միւրէթթէպ օլան սէպէպլէրինի հավի պի էյիհա տըր։

Շիմոտ, իհթիմալէ նէզարէն, Պապը Ալի, մէզքիւր իսթիֆաեը եա գապուլ չիտճէք, վէ եախօտ միլլէթին բէյինին անլամագ իսթէեէճէք տիր։ գապուլ չաեան պույրուլտուղունտա, իշին նէ նէթիճէ քէսպ իտէճէկինի սիւքիւթ իւզրէ կէչէրիզ, ֆագաթ գապուլ չաեան կէօրմէյիպ տէ միլլէթին բէյինին սիւալ իյլէտիկինտէ, թապիաթիյլէ միլլէթ, գապուլ օլմամասընա գարար վիրէճէկինտէն, իշթէ էն պիւյիւք կիւճիւք օյ վագթթ չբգաճագ տըր։ Շիւնքի, Սրբազան Պատրիարք Հայր հազրէթլէրի, իքի գըլըճ արասընտա գալմըշ օլաճագ տըր։ միլլէթին խաթրը իշին, պու տէֆա տա կէրի ալտա, Պապը Ալի նէզտինէ պիր ճայիպ հալտէ պուլունաճագ տըր, կէրի ալմատա էհալի մահգուն օլաճագ տըր, պագալըմ վուգուաթ նէ կէթիրէճէք տիր։

Եարընքի կիւն Ընդհանուր ժողով պու մէսէլէ իշին թէճէմմիւ իտէճէք տիր, հէր քէսին ադլը շէհատէթ իտէր քի, մէզքիւր իսթիֆանընը գապուլ օլուն

գատար չատբրոան իպարէթ տիր։

Մ. Օտօնական եէվմի 30–40 զէվ-վարը գապուլէ մէճպուր օլմագտա իսի, թիւրքմէնլէրին իսթիլլահընճա պիր Ֆըրէնկինին (եանի պիր Ֆրէնկին) վիրուտի Մէրվիլէրէ թապի մուճիպի մէրագ, վէ պա խուսուս շէմիրեէ վէ սայիր էշեա վէ էլպիսէսի, ճալիպի հայրէթ օ-լարագ պիւթիւն Թիւրքմէնլէր միւմանլէյհի կէօրմէեէ կէլիրլէր ի-տի։

Թիւրքմէնլէր, Մօսգօֆլարը ոա-րը Ռուս վէ սամուէն էվրօբալը-ըն Գարա Ռուս օլտուղունա վագըֆ օլմուշլար իսէտ, Ինկիլիզ օլտու-ղունա տայիր Թէհրանտան թաս-տիգնամէ վիրուտինէ գատար թահթ էլ հըֆզ գալմըշտը, պու սըրա-տա ումում մէմլէքէթ էհալիսի, մուսանլէյհի հալը նէվմ վէ եագ-զատա (ուեռումուշ վէ օեանըգ հա-լինտէ) վէ եէյիպ իշտիկի վէ եազը եաղտըղը էնատէ թէճէսսիս ի-տէրլէր իմիշ, պիլ ախիրէ Թէհ-րանտան թաստիգնամէ վիրուտին-տէ, Մէրվիլէր, Ինկիլթէրրանըն նէրէտէ պուլունտուղունու թապյ-եին իտէմէզլէր վէ Ինկիլթէրրանըն հէմ էվրօբա զըթասընտա վէ հէմ Հինտիսթանտա պուլունտուղունա ագըլ իրտիրէմէզլէր իսի։

Թաստիգնամէնին վիրուտինտէ, Թիւրքմէնլէր, Մ. Օտօնականը պիւ-եիւք պիր զաթ զանն իլէ, ռուէս-սայի մէմլէքէթ պէյնինտէ ճէրէ-եան իսէն պիր իսթիլաֆտա, մու-մանլէյհին վէտաթանընա միւրա-ճաաթ իլէմիշլէր, վէ միւմանլէյհի Պապա խան վէ սիկէր պիր խան ի-լէ պէրապէր Պէհտարը խան նամը իլէ խտարէի ումուրլէրինէ ինթի-խապ իլէմիշլէր տիր։ Մուսանլէյհ նէզտինտէ խայլի բարատը պուլուն-տուղը նտան, Թիւրքմէնլէր պէյ-նինտէ պու սատտէ տախի քէսպի հասիեէթ իտիպ, շահամէթլու շահը ըրսաալ ԲԼԷՍԼՇԸՐ։ Օ ՏՐՎ սրսպանը կիւմիշ մէսքիւքեաթ իլէ թէղեի-նի էնատամ իտէրլէր։

Մ. Օտօնական ալթը մահ գա-տար Մէրվատ իդամէթտէն ոօնրա Էվրօբաեա ավտէթ արզուսինտէ պուլունարագ, Էվրօբա տէվլէթլէրի նէզտինէ Մէրվ էլպիսիկի իլէ քէն-տիսինին կէօնտէրիլմէսինէ, թիւրք-մէնլէրի իգնա իսէրէք հարէքէթ իթմիշտիր։

Մ. Օտօնական, Մէրվտէ իկիրմի պէշ սէնէտէն պէրու էսարէթտէ պուլունան պիր Իրանլընընը վէ սէ-քիզ սէնէտէն պէրու էսիր օլան Ռուսիալը պիր թոփճու զապիթինին հիւրրէթլէրինի իսթիհսալէ մու-վաֆագ օլամատըղընտան տօլաեը էսէֆ իթմ շտիր։

Մէրգումի ըսուսիալը, օն եէսի եաշընտա իքէն-էսիր տիւշիւպ, շիմ-տի նասիեէի հալինտէն էլլի եաշըն-տա կիպի կէօրիւնիւեօր իմիշ։

Պէրլինտէ եէնի պիր սէնաաթ միւզէխանէսի քիշատ օլունմուշ տուր։

—

Պէրլինտէ Օթէլ–ու–Վիլեբատ հաքիմի շէօհրէթշուսը Մ. Վիրշո-վուն (¹) տօքթօր տիրլօմասընը ալմա-սընն երիկրմի պէշինճի սէնէսի շէհրայինի իճրա օլմուշ տուր։ Զէյ-նէթի մէզքիւրէատ, մէքթէպի թը-պիեէ հէյեէթի թէմամէն վէ պիր չօգ աթըպպա հաղրը պուլունմուշ-լար տըր։ Մ. Վիրշով նամընա պիր Անթրօքոլօժի (²) ըղուրբոոբը (³) թէէ-սիս օլունաճաղ տըր։ Շիմտիյէ գա-տար մէզքիւր լապօրաթուար իշին 65,000 մարգ իրսալ օլունմուշտուր։ եալընըզ ճէմիյէթի թըպպիեէ 3000 մարգ իշտա իթմիշտիր։

—

Ի.քի եիզտէն զիեատէ թէէլի-ֆաթը մուխթէլիֆէ սահիպի օլան Մ. Ամի Պուէ նամ մէշհուր Նա-թիւրալիսթ, պու. ոէֆա Վիէննա-տա վէֆաթ իթմիշ տիր։ Մէրգում 13տէն զիեատէ լիսան պիլիպ, Բա-րիսին Իլիմ Ակատէմեասընա ադա պուլունմագտա իմիշ։

—

Կարիպալտինին գարիպէն Մար-սիլեատա պիր սէյեահաթ իտէճէ-կի, Մէմաֆօրատա կէօրիւլիւ։

—

Մ. Բօլ Պէր, մէզահիպ միւտի-ռինի գապուլ իթտիկի սրրատա, տէմիշ տիր քի, քէնտիսի նէ՛ մէզ-հէպլի տիր վէ նէ տէ մէզհէպսիզ. մէարիֆ նէզարէթի պիր մուալլիմ-լիք օլմաեբպ, Քիլիսա իլէ Հիւքիւ-մէթ պէյնինտէ օլան միւնասէպա-թը թանզիմ վէ անլէրէ այիտ գա-վանիյնէ նէզարէթ իտիճի պիր հէյ-եէթ տիր։ Պիզ իճրայը ճէպր վէ զուլմ իլէմէյիպ, անճագ գավա-նիյնի մէվզուէյի իճրա իլէեէճէ-կիզ։ Անգարիպ կէօրիւլէճէկի վէճհ իւպրէ պէն պիր իսթիլալը օլմա-եբպ, իլիմ վէ նիզամ տաիրէսին-տէ պիւյիւմիւշ պիր ատէմիմ։

ԼԱԹԱՅԻՖ

Բարիս ոգատէմեասը ադայը քի-բամընտան Մ. Լապիշ, նամիզաճ-լըղը էնատընտա, ասսթլարընտան պիրինէ շու լաթիֆէլի մէքթուպու եաղմըշ տըր։

«Զօգ մուզթարբպըմ։ Հէքիմ պանա տէտի քի, հասթալըղընտ... տըր, իսմինի վերմէք իսթէմէմ, չիւն-քի պու հասթալըղընի իսմի Բումճա-տան ալընմըշ օլտուղունտան անա-մաղա կիւճլիւք չէքէճէքքին վէ թա-լիմու թէրպիյէնինին նագբալըղընը հիսս իտէճէքքին։ Եալընըզ Վիշի սույու (¹) իշլէճէքքին, տէեօր. պու իսէ պէնիմ իշին կիւճ կէլմէքտէ տիր։ Պունուն իլէ պէրապէր թէ-րէտտիւա իթմէքտէյիմ, էկէր շու սույու իշմէոէմ, ասղթօր իլէ պո-զուշաճաղըմ, իշմէմ, քէնտի քէն-տիմնէ ասղուտաճաղըմ...»

* * *

Գասընալարին ֆէյլէսոֆլուղու։

Երիկրմի եաշընտա, վէ կէնճ գըզ ի.քէն, քէնտի քէնտինէ սիւալ ի-տէր։

—Քի՞մի ալաճաղըմ։

Օթուզ եաշընտա օլուղտա,

—Քի՞մ ալաճագ պէնի։

* * *

Լա վի Բարիզիէնտէ, Բասքալի-նին կիւզէլ միթալաալարը.

«Էկէր կէնճ գըզլարըն խէյալա-թընը մահվ իթմէկէ չալըշըրսան, ոնլարըն եուշամագ իշին օլան ար-զու վէ ճէսարէթլէրինի սէլպ իթ-միշ օլուրսուն. եօգ էկէր ոնլարըն խէյալաթընը քէնտիլէրէ պըրա-գըրսան, քէնտիլէրի հիմայէ իթ-մէք իշին սիլահսըզ, տիւնեաեա սալտըրմըշ օլուրսուն։»

«Գալպիմիզէ նանքէօրէրին ոչ-աբգալարը եարալարը, չօգ տէֆա, հիչ պիր շէյ ումմատըղմըզ ա-տէմիլէր սապալարբլար։»

* * *

Կիճէ եարըսը, պիր եանդըն տըր զուհուր իտէր.

Մատամ Ֆ... դըզընընն օտա-սընա գօշար օյանաբրմագ իշին.

—Մարի՛, գո՛լդ, չարուգ է՛թ, եանդըն էվիմիզ եագլաշըեօր. պիր լուպա թա՛գ սբրթքնա, չարո՛ւք։

Մարի ճէվապընտա,

—Վալիտէ՛ճիյիմ, գօրսէմի տէ գոյա՛յըմ մը։

* * *

Միւսիւ Թ. պիր հէքիմէ կիտէ-ըէք.

—Տօղթօր, իշատհըմ եօ՛գ, ույ-գումտա եօ՛գ, նէ՞ պիր պու։

Տօղ. —Պիր պեեաշ տըր պու։

* * *

Շըմէնտըֆէր վակօնունտա, պիր բաբաս իլէ պիր գաբթան։ Գաբ-թան քէօր սէրխոշ, բաբբէրէսի կի-պի եէմին իտիպ տուրուեօր։

Բաբաս. —Օղլո՛ւմ, պու գատար եէմին իտիեօրսուն տմնա, սոնրա ճէհհէնեէմէ կիտէրսին։

Գաբթան. —Զարարը եօ՛գ, կիթ-մէյէտէ թէզքէրէ՛մ վար, կէլմէ-եէ տէ...։

ԱՍՊԱՆԻՍ.

Իսթիֆա մէսէլէսինի հալ իշին, բէնչշէմպիհ կիւնիւ Ազգային Ժողով ինիպատ իտէճէք տիր։

* * *

Ս. Պատրիարք Հայր հաղրէթլէ-րին իսթիֆասը կիւնիւնտէն իթի-պարէն, Ասլիեէ նազբրը ճէվատթ բաշա իլէ միւլագատ իթմէմիշ օլ-տուղունու, պինաէն ալէյհ, պաղը ղազէթալարը պու պատտէ վիր-տիքլէրի մալումատթը պիէսաս օլ-սուղունու Հայրենիք եազըեօր։

* * *

Ղայրը միւսլիմ ճէմատաթ խաս-թախանէլէրինէ նոնը ազիզ վէ լաէմ թայեինինին իրսալի, խայլը միւա-սէթտէն պէրու թարաֆը հիւքիւ-մէթը Սէնիյէտէն թաթիլ օլունմուշ օլտուղու մալիմ տիր։

Բազար կիւնքի ադտ օլունան Շու-բայի տէվլէթ մէճլիսի ալիտէ, եէ-տի գուլէ էրմէնի խասթախանէսի-նէ մէզքիւր թայեինին քէմաֆի իւս սապրգ իրսալինէ գարար պուլրուլ-մուշ օլտուղունու պաղը ղազէթա-լար ըիվաեէթ իտիեօրլար։

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

(Մանզումէնին 4797 Նէ-ուէնդէ տէվամ)

Անցեալ օր (հոկտ. 22) հինկեկ (ոչ բազմագարեան, այլ իբը մէկ ամսուան) յօդուած մը տեսայ էֆ-ենտի թարգմանին մէջ, զոր գրել է չգիտեմ ո՞ր անխոնջ գրասէրը, և գեղեցիկ ու փափուկ յարացուցով մը մտքիդ խորը տպաւորել է իւր իմաստը։

Այդ յարացոյցն արդարեւ կա-րելի է նոր ճոխութիւն մը համա-րել Հայ գրականութեան, ուստի զանց չեմ ըներ, Զարմայր, նկա-տողութեանդ յանձնել զայն։

Բուլհոնը ուռեցեր է, կըսէ.—Ղիտէ՞ս ինչի նման, —յղի կնոջ նման ուռեցեր է եղեր. —տեղե-կացա՞ր։ Եթէ չգիտէիր, ուսի՛ր թէ, յղի կինը կուռի։ Տե՛ս ինչպէս հը-բահանգիչ է այս բացատրութիւնը։ Մէկ խօսքով քանի՞ բան կուսու-ցանէ քեզ. անաեսագիտութիւն, բնաբանութիւն, եւայլն։ Տունդ տար ուրեմն այդ էֆ+ենտիին և կար-դացուր զուակացդ, որ այսպիսի փափուկ տեղեկութիւններ ուսանին։

Բուլհոնը յղի կնոջ նման ուռե-ցեր ուռեցեր է, բայց էֆենտին չէ ծներ։

Մրպիսի վայելչութիւն ասացուա-ծոյ։

Արդարեւ խիստ լաւ պիտի ըլ-լար, եթէ միջնադարեան Իտալաց-ոյն մարդաբէութիւնն ամսոյս 3ին կատարուելով աշխարհիս վերջն ե-

---

(105)

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸԶԼԱՐ

լէր իլէ, ի.քի նէֆէր ճանիլէրին իճ-րա իլէտի.քէրի ճանվէրի.քէր, հէ-ման օլ տագըզատա իճրա օլուն-մագտըրտա, քէնտիսիտէ պիզզաթ հաղրը պուլունմագտա տըր կիպի պիր հալտէ պուլունտու։

Պատէհու, Ֆի.քրինէ Ժան Բընօ կէլտի, վէ պաշլատը, օլ կիւնէ գա-տար, քէնտույի, Միշէլ Մէրվան իսմի թահթընտա կիզլէմէ.քտէ օլան մէրգումուն, Հավրբեա կէլէլինտէն պէրու, կէօղլէրինէ պիւթիւն պիւ-թիւն եէնի պիր հալ վէ հէյեէթ-տէ կէօրիւնմէ.քտէ օլմասը իւզէրի-նէ տիւշիւնմէկէ։

Մէրգումէ, ինթիեարի օլմասը-ղը (իսթէմէեէրէ.ք օլտուղու) հալ-տէ, պիր գօրգու իւզրէ, ճաճապա, պու տատմ քի՞մ տիր քի, պէօյէ ալէմի թանը.մագտա օլուպ, վէ պու գատար ղարայիպ նէվինտէն օլան էսրարլարա տա վագբֆ պուլուն-մագտա, վէ մէզքիւր էսրարլար սայէսինտէ, պէնիմ էլիմտէ, պիր դուտրէթի ազիմէ վէ պիր գալգան օլմագտա տըր» տէյէրէ.ք, տէր-եայի միթալատթա տալը...։

Մէյտանտէ օլ գատար ճէրհ օ-լունմազ վէ ինքեար գապուլ իթ-մէզ իսպաթլար վար իսի քի, մէր-գումունսրագ ու սատագաթը հագ-գընտա, զէրրէճէ շիւբհէ ճայիզ կէօրիւլէմէմէ.քտէ իսի. ֆագաթ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, մէրգումէ, մէրգումուն կէչմիշ օլան էօմրիւ-նիւն, ղայէթլէ գարանլըգ պիր հալտէ պուլունմասընա տէլալէթ իսիճի հագդը սէպէպլէր պուլունմասընը-տա տէրիսաթը իլէմէ.քտէ իսի։

Օգուեանլարբմբզ, մէրգում Ժան Բընօնուն կէչմիշ հալէրինին, տէհ-շէթլու շէյլեր օլտուղլարընը պիլ-մէ.քտէ տիրլեր։

Ժան Բընօ սայ.քի, տայիմա էօմ-բիւնիւ, մահպէսիբտէ վէ բրանկ-լարտա կէչիրմիշ, վէ տայիմատա, քէնտի ապլ ու տիրայէթի վէ ղայ-բէթ ու ճէսարէթի տայէսինտէ, պիրլի.քտէ պուլունտուղու քեռֆ-ֆէյլի հայտուտլար վէ սահիպ ճիւն-հա վէ ճինայեէթլէրին էճիմիյեէթինի զաղանմըշ, վէ հաթթա, էր եա կիճ, պիր կիւն ոնլարատան ազ չօգ պիր ֆայիտէ չըգարմագըզ էմէլիյլէ. էս-բարլարընա վագբ ֆօյմուշ իսի։

Մէրգումուն պու իւմիտի պօշա չըգմաեբպ, հագբգաթի հալէ թէպ-տիլ օլունմագտա իսի, վէ պու-տա, էօյլէ Ժան Բընօնուն շիւբհէ իթթիկի միսիլու, պիւյիւք պիւ-յիւք ճիւնհա վէ ճինայեէթի տա-յիր թէշէպպիւսլէր իճրասը իշին օլմաեբպ, իլլա, զիեատէսյէ ա-տալէթ վէ հագգանիյեէթի իպթի-զասընտան պուլունան պիր տավա վէ պիր ինթիպամընն իճրասը իշին իսի...։

Դօրա, տէրսունինտէ պիր թա-դըմ էհէմմիյեէթի ադիմէլէրի պու-լունան էվրադլար հըզզ իսիրմէ.քտէ օլան կիւմիշ պիր սանտըգչա աչ-աք, վէ Մարսիալ Տէրէյնին, Լօ-բան Բէյմենա վիրմիշ օլտուղու մագ-պուզ սէնէտինի վազ իթտի, վէ պատէհու, Կուսեանիլատա եաթ-մագտա օլան բէտէրի ազիզի վէ վալիտէյի ազիզէսի բուհլարը իշին Ալլահա տուա իսիպ, վէ պիր չօգ-տա, քէնտիսինին ճանտան սէվ-մէ.քտէ օլտուղու, վէ պիր ճինա-յէթ սէպէպինատէն ճիւտա տիւշ-մուշ պուլունտուղու մաշուգու Ար-ման Տօրսէյ հագդընտա տիւշիւ-նիւպ թէխայիիլ իթտի.քտէն ոնը-րա. եաթագընա եաթաը, վէ զա-թէնտէ եօրուլմուշ օլտուղունտան, հէմանտէմ ուեռուեռ վիրամ։

Ֆէրտասը սապահըը, սէնօր Ժիւ-ան տը Ֆինդալ ատխթէ խամինի տէր իւհտէ իթմիշ օլան սապգդ գոմանտէօր Մէրքիւցցա, օլ կիւն-լէրտէ պիւյիւք զաթլար հալ ու հէյեէթի քէսպ իթմիշ օլտուղուն-տան, էօյլէ զաթլարա մախսուս օլ-տուղու իւզրէ, ույգուտան ուեռ-նը ուեռանմագ, գամբանաեը չէ.քտի, օտա ուշաղընը չաղըրտը, վէ օլ կիճէնին զաղէթալարընը խաթ-եէրէ.ք օգուտու։

Մէզքիւր պիր տէմէթ զաղէթա իշլենտէն, իլ.ք էլինէ կէչէն, Դուրիէ տիս Հավրը նամ զաղէթա օլտու։

Ատէթտէն օլտուղու իւզրէ, խա-կէլէ օլան մէմլէքէթլէրտէ օլան, վէ կէմիլէրի պուլունան զաթլար վէ թիւճճարլար միսիլու, էվվէլ էմիր-տէ, մէզքիւր զաղէթանընն, իսկէ-լեեէ կիրիպ չըգան, վէ գոզա պէ-լաեա ուղրաեան կէմիլէրէ տայիր հավատիլէրի կէօզտէն կէչիրտի։

Պաշլըճա ի.քի սաթը կէօզլէրինէ վուրտու։

Մէզքիւր ի.քի սաթրտան, Մար-սիալ Տէրէյնի վէ Ժիւան տը Ֆին-դալ մուղազասընա այիտ պուլունան թանզարվիլ վէ Մօրլեղիէն թէ.ք-նէլէրինին թէլէֆ օլմուշ օլմապրը էլէմպախշ հավատիսի իսի։

Մէզքիւր հավատիսին էօյլէճէ եազըլմասը, առէթտէն խարիճ պիր շէյ օլտուղունտան —(չիւնքի, ղա-զէթաճընընն, էօյլէ պիր մուճիպի զարար օլաճագ հավատիսի, եազ-մագտան էվվէլ, կիսիպ քէնտի մուղազալարընտան թահկըգ էյլէ-մէսի իգթիզա իթմէ.քտէ իսի)— մէրգում պըչրաեբպ եաթագտան դալգաբ։

Մէրգում, պիր կիւն էվվէլիսի, մուղազալարը իթիպարընա խալէլ կէթիրէճէ.ք օլան մէզքիւր ֆէնա խապէրին իսթիւնիւ գարաթմագ իւզրէ, քէնտինճէ պիր թէրթիպ տիւշինիւպ գարար վիրմիշ իսի։

Հէման եէվմի մէզպուրտէ, մէր-գումուն գաբրտուղու տօլագ մու-ճիպինճէ, տէսթիկեաղարատա եաբբլ-մագտա օլուպ, վէ աղ կիւնտէն ի.ք-մալ իսիլէրէ.ք տէրեայէ ինտիրիյէ-ճէ.ք օլան տէօրթ գբիա թէ.քնէլէրին պէտէլէրինի, ճէսթէ ճէսթէ վիր-մէ.քիկէ, շիֆահէն վիրիմիշ օլան գարարը։ ալաճագ սահիպլէրի, իմզալաեբպ կիթիրէճէ.քլէր իսի։

Պու թէրթիպ վէ պու թէտպիր պինասը, մէզքիւր հավատիսին գա-զէթատա տէրճ ու նէշր իսիրմէսի-լէ, թա թէմէլինտէն խարապ օլուպ, պիթմիշ սիմէ.ք իսի։

Մէզքիւր ուղուրսուզ խապէրին թէվամսուր պուլմասը, պիւթիւն պիւթիւն շիւբհէսիզտիր տէնիմէսի տախի, կէմի եաբբճըլար։ Մար-սիալ գումբանեասընա, արթըգ էմ-նիյեէթ իսիպտէ իթիպար իսէճէ.ք, վէ վատէ վիրէճէ.ք եէրտէ, կէմի-լէրի եաբբպ թէսլիմ իթմէ.ք իշին, եա բէշինան թէ.քմիլ բարալարը։ վէ եախատ, պիր քէֆալէթի գա-վիյէ թալէպ իտէճէ.քլէրի, իհթի-մալի գավիտէն պուլունմագտա ի-սի։

Հավրընընն էն զէնկին պանքէր-լէրինէն պիրի պուլունան Մ. Ժա-նիյին, Լիօնէլ Վարթէն (Դօրա) ի-լէ Տօմէնիգօ Մէպալլաեա (Ժան Բընօ), իշլէրին էօյլէ պիր հալ.քէպ իսէճէկի իհթիմալինի պէեան իյլէ-սիկիտէ, զաթէն մալիմ տուր։

Տիմէ.ք տիր քի, Մարսիալ գումբանեասընընն խարապը եագլաշմագ-տա իսի։

56

Կէմի եաբբճըլար տախի, Մէր-քիւցցա կիպի, Դուրիէ տիս Հավրը

կած ըլլար. որով պիտի աղատուէ. ինք այսպիսի խաղքութիւններէ՝ թէ՛ մեք, թէ՛ իրենք և թէ՛ Հայոց գրականութիւնն։

—

Բայց մէկ բան մնաց, որ ես չկարողացայ հասկընալ. այն է՝ «հայկական ոգի, հայկական դատիարակութիւն» ըսուածը, որոց ստէպ կը պատահիմ հայերէն ճառաբանութեանց մէջ, և միշտ ինքնիրենս կը հարցընեմ, թէ ի՞նչ է հայկական ոգին, ո՞րն է հայկական դատիարակութիւնը։

Ստոյգ է թէ, քիչ մը, թէեւ շատ քիչ, հասկցած եմ «դ-ոյն և դատիարակութիւն» ինչ ըլլալը, բայց ասոնց հայկականն է որ խելամուտ եղած չեմ։ Եւ կարծեմ հեղինակի մը պարտքն է, նոր իմաստ մը յայտնած ժամանակ՝ նախ իւր ունկընդիրները լուսաւորել նոյն մասին, բացատրելով զայն. որպէս զի ինձ նման ոգէտք, եթէ կան, չի շփոթին, անտուգութեան մէջ չի մնան։

Եւ ես իբր մեծ շնորհ պիտի ընդունիմ, եթէ այդ բառերը գործածող պերճիմաստ հեղինակը հանին, մանաւանդ թէ բ-ոլ-ոհ-ոն փոքր ինչ բացատրել զայնս, և խելամուտ ընել զարուպս անոնց իմաստին։ Որպէս զի և ես կարողանամ կրնալ թէ իմ քով ալ կա՛յ արդեօք «հայկական ոգի և հայկական դատիարակութիւն». և ո՞րչափ կայ բաղդատմամբ, օրինակ մը, Փարիզեան Ս. Էֆէնտի բարեկամիս և կամ այլոց ունեցածին, —եթէ ունիմք. —չգիտեմ. վասն զի ինչ ըլլալը դեռ հասկցած չեմ, որ ունենալիս կամ չունենալիս ալ պիտի նամ։

—

Վերջապէս կը պնդես որ կարծիք յայտնեմ հայկական խնդրոյն վերայ. թէ և ասկէ յառաջ անկեղծօրէն խնացուցի քեզ անբաւականութիւնս այդպիսի բարձր խնդրոյ միջամտելոյ։

Սակայն զիջանելով թախանձանացդ, նախ ըսեմ թէ, եթէ կը յուսաս որ նոյն խնդրոյն կարգադրութիւնը 15–20 լիրը ամեական հասոյթ մը կընայ հայթայթել քեզ, շատ կը սխալիս։ Այդպիսի ակնկալութիւն մի՛ ունենար։ Գնա՛ գործիդ աշխատէ, և ապրուստդ հայթայթելոյ հոգ տար. մանաւանդ վերջացուր դատարկաբանութիւնդ, որ միշտ ՁԼԱՍ կը բերէ։

Գալով խնդրոյն, նա կրնայ յանդիլ առ առաւելն դատառաքնակ Հայոց ընչից կենաց և պատուոյն ապահովութեան։ Կը տեսնե՞ս, քու վիճակիդ վերաբերեալ գործ չկայ ասոր մէջ։

Բայց և այնպէս, այդ երբեակ ապահովութիւնը, եթէ սոնանց դատառաքնակը, արդէն խիստ մեծ բան է իրենց համար. յորմէ բոլորովին գոհ լինել պարտին։ Ցայնժամ կը մնայ իրենց, ընդ հայրագրով հովանաւորութեամբ Վեհափառ Սուլթանին մերոյ, աշխատիլ երկրագործութիւններն և վաճառականութիւններն զարգացընելոյ. մէկ կողմէն հարստանալ, և միւս կողմէն դատիարակութեան գործն արժանապէս մշակել, աղօթելով վասն կենաց Օգոստափառ Սուլթանին մերոյ, և անուսան մնալոյ Պետութեանն Օսմանեան։

Ժողովուրդ մը երբ կունենայ հարստութիւն և կրթութիւն հանդերձ վերոյիշեալ ապահովութեամբ, մեծ երջանկութիւն է իրեն։ Հարուստ և կրթեալն արդէն սարսուկ չէ, ոչ բարոյապէս և ոչ նիւթապէս։ «Որ ունիցի ականջս լսելոյ, լուիցէ։»

—

Բայց կրթութիւն և դատիարակութիւնն ո՞րն է, չգիտեմ, պիտի ըսես, Զարմայր. և ես կը խոստովանիմ թէ չգիտես։ Քու կարծեօքդ, քաջ դատիարակեալ է անձ մը, երբ փաղաքուշ, կեղծաւոր, պչրող է. գիտէ քիչ մը պարել, քիչ մը դաշնակ զարնել. ծանօթ է իրեն Եւրոպական լեզուի մը տարրերը. գիտէ արհամարհել կրօնքը, իւր լեզուն և իմաստնոց խօսքերը։ Ահա այս է քու հասկցած դատիարակութիւնդ, ինչպէս ուրիշ անգամ ըսած եմ։

Բայց ասոնք համակարծիք չէ քեզ, Զարմայր։ Կան ոմանք՝ որ խիստ տարբեր կերպիւ կըմբռնեն դատիարակութիւնը. այսինքն, քաջ դատիարակեալ կը համարին անձ մը՝ որ հմուտ է զանազան լեզուաց, չափաբերական գիտութեանց, աշխարհագրութեան, պատմութեան, եւայլն։ Բայց և սոքա կը սխալին. վասնզի այդպիսի դատարակութիւն բաւական չէ մեր վիճակը բարւոքելոյ և ապահովելոյ։ Եւ նախ՝ դատարակութիւն չէ այդ, թէ և դատիարակութեան մէջ կը մտնեն այդ գիտութիւնք, ինչպէս աղն ու պղպեղը կը մտնեն կերակրոց մէջ՝ առանց իրենք կերակուր լինելոյ, բայց և առանց իրենց կերակուր չինուելոյ։

Կան նաեւ բարեմիտ անձինք ոմանք, որք բարւոք դատիարակեալ կը համարին անձ մը, որ լաւ հաղուած է, ձեւաւոր կը խօսի, և զրպանը դրամ կունենայ կամ ունենալ կը ձեւացընէ։ Ինչպէս անցեալները մին ի բարեկամաց՝ պատմութիւն մը ընելով՝ կըսէր թէ, «Պատուաւոր և բարեկիրթ անձանց ընկերութեան մը մէջ կը գտնուէի, երբ յանկարծ անկիրթ մէկը ներս մտաւ...։

—Այդ «պատուաւոր և բարեկիրթ անձինք» ըսածներուդ մէջ ինչ ծանօթ անձինք կա՞ն, հարցուցի իրեն, խօսքն ընդմիջելով։

—Այո՛, ըսաւ. «մին՝ այն ինչ էֆէնտին էր, միւսն այն ինչը.» և սասնի չափ անուանեց իւր «պատուաւոր և բարեկիրթ» համարած անձինքներէն, յորոց մի՛ քանին քաջ կը ճանաչէի, և տեսայ թէ, վերն յիշած յատկութիւններս ունենալնուն համար զանոնք «պատուաւոր» համարած էր։ Մինչ ես գիտէի թէ, մին ինոցանէ խաղամոլ էր, միւսն իւր ընկերին նենգութիւն ընելով թշուառացուցած էր զնա. մին՝ ամեն երեկոյ չարաչար արբենալոյ, հայհոյելոյ և կինը ծեծելոյ պժգալի սովորութիւնն ունէր. միւսը Թաղ. խորհրդոյ գանձապետութիւն բրած ժամանակ՝ եկեղեցւոյն հասոյթէն բաւական դրամ մը իւրացուցած էր։ Բայց որովհետեւ արտաքին երեւոյթնին լաւ էր նման «դերեզմանաց բռելոց,» պատուաւոր և բարեկիրթ երեւցեր էին յաչս մեր բարեմիտ խօսակցին։

Իսկ անկիրթ ըսածն էր, աւուր պարէնն իւր աշխատութեամբն հայթայթող պարկեշտ ձկնորս մը, անարատ վարուք, հինեկեկ «ՊՂԵՏԱՍ հագած, և վերն յիշուած անձանց և ոչ միոյն մոլութիւնը չունեցող. բաց յայտմանէ, քանիցս անգամ իւր կեանքը փոխանդի դընելով ազատած էր իւր ընկերը կատաղի ալեաց ճիրաններէն։ Եւ այս բարի մարդն անկիրթ համարուած էր յաչս մեր բարեկամին և բաղմաց ի Պոլիս, ուր թէպէտ ամեն օր դիտէ Խօճա Նասրէտտինի մուշտակին առակը։

—

Կը տեսնե՞ս, Զարմայր, թէ այս լուսաւորեալ դարուս մէջ, ու Եւրոպոյ լուսաւորեալ մասին մտիկ մայրաքաղաքի մը մէջ, տակաւին խիստ կը զանազանին գաղափարք դատիարակութեան վերայ, և բաղմաց ըմբռնումը կարի սխալ է։

Եւ որովհետեւ զքեզ արժանի կը գտնեմ այս մասին ճիշդ գաղափար ունենալոյ, վասն որոյ կը փութամ յայտնել թէ, այն մարդն է կատարելապէս կրթեալ, որ ուսած է իշխել իւր անձին, իւր կրից, միշտ յօժար և պատրաստ է բարին գործելոյ, և ունի այնպիսի անստգիտ վարք, որպէս վայել է գերագոյն արարածի մը։

Հետեւեալ կանոնն աւելի ամբողջութեամբ կը պարունակէ իւր մէջ քաջ դատիարակեալ մարդուն ունենալոյ յատկութիւնները։

Բայց մի՛ կարծեր թէ նոր գիւտ է այս. ո՛չ, կարելի է երեսուն դար յառաջ ալ ծանօթ էր մարդկութեան, ինչպէս կերեւի այն ժամանակի գրուածոց մէջ՝ որպէս նաեւ այս աւուր իմաստնոց բերանը։ Այն է.

Ճշդիւ կատարել իւր պարտքերն առ Աստուած, առ ընկերս և առ անձն իւր։

Փոքր բացատրութիւն մը տամ առ անձն իւր եղած պարտեաց վերայ։

Մարդուս՝ առ իւր անձն ունեցած պարտաւորութիւնն է, յարգել զայն և չնուաստացընել պըժգալի մոլութեամբք։

Մնացածը կը յուսամ թէ դիւրաւ կը հասկընաս։

Եւ ահա այժմ յայտնապէս տեսար թէ, այս բացատրած կրթութիւնս, կուզես հայկական յորջորջէ զայն, կուզես Եւրոպական, կուզես Հնդկական, բայց զոր ես միշտ հարցուցէ՝ կանուանեմ, կարող չես ուսանել բաղմաթիւ «ՐՈՒՆՔՆԵՐԷՆ» որ խառնիխուռն դաս կը արուին մեր ողորմելի վարժարանաց մէջ, և որք իմաստակաց թիւն աղին մէջ բազմապատկելէ զատ արդիւնք չունին։

Կը դիտես անշուշտ թէ դարձեալ երկարաբանեցի, մանաւանդ երբ կը յայտարարէի շատախօսութեան կողմակից չլինելս։ Ներէ տկարութեանս։

Ա. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Նորայրի Դաղղիերէն—Հայերէն բառարանին 80րդ թերթն հրատարակուեցաւ։

Կը ծանուցուի թերթ առ թերթ դնողներուն որ 82րդ թերթով Հ գիրն պիտի աւարտի, և կը խընդրուի իրենցմէ որ փութան լրացընելու իրենց պակաս թերթերը, վասն զի քիչ ժամանակէն Ա—Հ գրերն՝ իրրև առաջին մասն բառարանին՝ թղթակազմ պիտի սկըսին վաճառուիլ և թերթերն պիտի վերցուին գրավաճառաց քովէն։

Ի գրէն սկսեալ՝ թերթերն ըստ առաջնոյն պիտի գտնուին առ գրավաճառս։

Գին 80 թերթերուն 120 դահեկան արծաթ։ Գին բաժանորդագրութեան 1 1/2 օսմ. լիրա, վճարելի կանխիկ։ Բաժանորդագրուիլ ուզողներն դիմելու են առ Մեծ. Գանձապետս բառարանին, Գ. Ա. Սամանճի—Մոմճեան, 4, Մէհմէտ Ալի բաշա խան, կամ առ Պ. Գ. Ֆրէնկեան գրավաճառ, Ուզուն չարշը։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՐԳԻՍ ՇԱՄԼԸԵԱՆ

ԱՌԱԾՔ ԿԱՐՈԼՈՍԻ

ՄՕՆԹԷՎԷՔԻԱՅԻՈՑ

Ընտիր թղթի վրայ մաքուր տպագրութեամբ, գեղեցիկ առածներ են, զորս քաղած է հեղինակը Կարոլոսի վիպասանութենէն։

Նիւթին ընտրութեանը մասին արդարև գովելի է։ Ամեն հասակի անձանց, մանաւանդ վարժարանաց և Նոր տարւոյ համար աշակերտաց ընծայ կրնայ տրուիլ։ Գինն է երեք դահեկան։ Կ'գտնուի Գալֆեան, Աշճեան և Մարգարեան գրավաճառատուները։

նամ զազէթատաքի իրի սամբը հավատիսի օղումուշ օլսու դլարընտան, հէմմանտէմ թօրլանմքշլար, վէ նէ թարիգ թութաճագլարը իւզերինէ մէշվերէթէ կիրիշմիշլէր տիր։

Մէրգումար, տիւշար օլաճագլարը զարար թէհլիքէսի իհթիմալինի թահթը նազարա ալարգլարընտան, պաշլարընը չարէսինէ պագմագլըգ թարիգինի էլէ ալմագլըգտա անինտէ իհթիֆադ իթմիշլէր, վէ սապահընը սաաթ օն բատտէրինտէ, հէփսի պիրլիքտէ Մարսիալ Տէրէյին գումբանեասը մաղազասընա կիսերէք, Մ. աք Ֆիւնդալ իլէ (Մէրքիւցցա) կէօրիշմէք խաթէմիշլէր տիր։

Զաթէն սէնօր Մէրքիւցցա տախի, իշին ֆէհմինտէ օլարագ, մէրգումանընը կիթմէլէրինի պէքլէմէքտէ օլտուղունտան, սատանընա պուեուրթմալարընը էմր իյլէմիշտիր։

Մէրքիւցցա, մէզքիւր միւլազաթտան նէ նէթիճէ հասըլ օլաճաղընը, հէր նէ գատար քէստիրէմէմէքտէ իսի խսէտէ, պու ճիւմլէ իլէ տախի, ասլա ալարբմաեարագ, մէթանէթ իւզրէ պուլունմագլըգա, քէնտինճէ զարար վիրմիշ տիր։

Մէրգումար իլէ կէօրիշմէկէ կէլէնլէրին քեաֆֆէսի լէհճէլէրինտէ տախի, վուղուի հալէ մուվաֆֆըգ սուրէթտէ պիր էսէր միւշահէտէ օլունմագտա իսի, — շէօյլէ քի, ատէթա պիր ճէնտաղէնին տէֆինին տէն սօնրա, ճէնտաղէ սահիպինէ պաշըն սաղօլսունա կէմիշլէր տիր կիպի, իւզերլերինէ պիր էսէրի մաթէմ հիւքմ իյլէմէքտէ իսի։

Մէրգումար, մաղմում վէ մահզուն պիր հալ իւզրէ Մէրքիւցցա. եա սէլամ վիրիպ, էլինի թութուգտան սօնրա, ռէֆիգլէրի թարաֆքնտան, իյլերինտէն պիրի քէլամէ ազաղ պիրլէ,

—Ագիզիմ մէնսիէօ տը Ֆիւնդալ, —տէտի մէրգում էլէմնաք պիր սէօյլէյիշ իլէ, —թապիաթիյլէ պիզիմ պու կիւն պուրատա կէմէքլիկիմիզին սէպէպինի տէրք ու ֆէհմ իթմէքտէսինիզ...—Պունտան պիր սաաթ էվվէլ, պաշընըզա կէլէն օլ ուղուրսուզ իսապէր մալիումումուզ օլտուղունտան, գալպիմիզէ հաբլ օլան էսէրի էսէֆի պէեան վազիֆէսինի իֆաեէ կէմիշիզ տիր։

Մէրքիւցցա մէրգումանընն էլէրինի թութտուգտան սօնրա, ճէվապէ ազաղ իլէ, վէ սէրպէսթճէ սէօյլէեէրէք,

—Հագդը ճճիզիտէ տէրքեար օլան հիւսնի թէվֆճճիւհտէն տօլաեը թէշէքքիւրլէր իսէրիմ...։

—Պէոպէյլի, —տէտի կէմի եաբրընճբոբ, —տիւնքի կիւն, քէմալի քէյֆ վէ մէսէրրէթ իւզրէ թատամ իթմէքտէ օլտուղումուզ վագքի, —օլ պապատ հիշ պիր մալիումաթընըզ պուլունմադտա օլմամալը իսի։

—Խայր, էֆէնտիլէր...—մէզքիւր ուղուրսուզ խապէրի անճագ ադշամ իւզերի ալտըմ իսի...—Մարսիալ գումբանեասը իշին պու գազա բէք պիւյիւք պիր ֆէնալըդ սաեբլաճաղընտա շիւբհէ եօգտուր, —չիւնքի, պիր զարարը ազիմի տիւշար օլմուշ տիմէք տիր։

—Ֆիլվագը ուֆագ պիր զարար տէյիլ տիր, —տէյի ճէվապ վիրտի Մէրքիւցցա, —լաքին, հէյլէ համտ օլսուն քի, Մարսիալ մաղազասը, տէյիլ օշ գատար պիր զարարտան, իյլա, մաղալլահ, սատհա պիւյիւք պիր զարարա տախի ուղրաեաճագ օլսա, եինէ սարսըմաեբզ տաեանապիլէճէկի տէ աշիքեար տըր...։

—Պարի միգտարի քիֆաեէտէ մէվճուտ ագճէնիզ պուլունմագտա՞ մը տըր։

—Վագտա, միդտարի քիֆայէտէ մէվճուտտումուզ եօգ իսէ տէ, դօլայճա տէրտէսի իսիլէպիլէճէ, կինտէ տէ սոյա շիւբհէ ճայիզ տէյիլտիր, —պիզիմ Բըթիթ–Հավրը վէ Ֆրանսօա Բրըմիէ նամ կէմիլէրիմիզ, ֆիլտիշի տօլու օլարագ, ադշամա սապահա պէքլէնիլմէքտէ օլտուղլարընտան, մէպալիզի լսգրմէմիզէ, պօլ պօլ քիֆայէթ իսէ՝ ճէկի շիւբհէսիզ տիր...։

—Իյի էմմա, եա մատզալլահ, մէզքիւր կէմիլէրին տէ պաշլարընա պիր գազա կէլիր իսէ, օլ վազքթ նէ եաբմագլըգ իգթիզա իտէճէք տիր։

Մէրքիւցցա պու լագըրտը իւզերինէ կիւլտիւ։

—Թապիսթիյլէ, սիզին տախի ագլընըզ չէհատէթ իսէպիլիր քի, էօյլէ պիր գազա, բէք տէ իհթիմալին տախիլինտէ տէկիլտիր...—տէտի մէրգում։

—Վագտա, էօյլէ իսէ տէ, Թանգարվիլ իլէ Մօրլէզիէն հագդընտա տախի այնի սուրէթտէ տիւշինիւլէմէզմիյիտի, անլէրին տախի պաշընա էօյլէ պիր գազա կէլէճէկինի, կէրչի էվվէլինտէն քիմսէ շիւբհէ իթմէքտէ տէյիլ իսի, հալ պու քի վուգուաթ պաշգա տիւրլիւ օլտու...պու ալէմտէ հիշ պիր պէրա վէ ֆէյսալքէթ իհթիմալին խարիճինտէ սաեբլամագ...

Պու լագըրտաեա հիշ պիր ճէվապ վիրիլէմէզ իսի։

Մէրքիւցցա սիւքիութա մէճպուր օլտու։

—Ագիզիմ մէնսիէօ տը Ֆիւնդալ, —տէտի մէրգում կէմի եաբըճը, —շու տէմիկեահլարտա ինչա իսիլմէքտէ պուլունան տէօրթ գըթա կէմիլէր հագդընտա գօնուշպատա պիր շէյ գարար վիրսէք էյի օլմա՞զ մը...։

—Պիր շէյ գարա՞ մը վիրմէք, —տէտի մէրգում։

—Շիւբհէսիզ։

—Զաթէն իշտէ տիւնքի կիւն գարար վիրիպ պիթիրտիք եա...։

—Վագտա տիւնքի կիւն գարար վիրտի իսիք, լաքին, պագալըմ պու կիւն տախի այնի գարար իւզրէ գալմագլըղըմըզ միւմքին օլապիլէճէ՞ք մի տիր...։

—Նէ՞ տիմէք խոթէեօրսունուզ, էֆէնտի, անլաեամաեօրում, էյլաղ իսինիզ ֆիքրինիզի...։

—Ագիզիմ միւսիւ տը Ֆիւնդալ, ումարըզքի, քէմալի զէքեավէթինիզ իգթիզասընճա, պիզիմ պու սերպէսթճէ պէեանը նիյէթ ու էֆքեար իթմէքլիկիմիզէ մաղուր պուեուրուրսունուզ...—Հէր քէս քէնտի իշինի տիւշինմէքլիկէ պօրճլու տուր...—կէրչի լիսանէն վիրտիկիմիզ գարար մուճիպինճէ, սիզէ ագճէ թէէտիյեէսի պապընտա, ուղուն միւտտէթլէր պէքլէմէքլիկիմիզ իգթիզա իթմէքտէ իսի, հալ պու քի պու կիւն մէզքիւր վատիլէրի վիրմէքլիկիմիզ իշիմիզէ ուեամամագտա տըր։

—Իյի էմմա, օլ պապատ իթթիֆագ իթմիշ իսիք, միւթէպէր զաթլար, քէնտի սէօզլէրինի թութմագլըգա պօրճլու տուրլար, բէք ալէա պիլիրսինիզ։

—Վագտա պիզ նամուսումուզու թանրեանլարտանընը, լաքին պունունա պէրապէր տախի, չօրուդ չօճուդ սահիպի առամարընը...—պիզիմ տէ քէնտիմիզէ կէօրէ պօրճումուզ վար տըր...—պիզ տէ քէնտի մէնֆաաթըմըզը տիւշինմէլիկիզ...—Հէր նէ գատար տա աղ իհթիմալտէն կէօրիւնսէ, եինէ պիզ զարարը կէօզէ ալամաեըզ...—վէ

ԻԼԱՆԼԻՔ

Էսրաբը Փարիսէն, Գալգագճը-լար պաշը խարիճինտ, Էտիրնէլի Գէորգ աղանքն Թիւթիւնճիւ տիւ-քեանընտա տախի սաթըլմագտա տըր։

Թուճտան Գըզլարքն 5իւնճիւ ճիւ-ղիւ չըգմըշ տըր։

ՄԷՎՍԻՄՆԱՄԷ

1882 տեղեկութիւն

Պու իսմ իլէ պու տէֆա պու անէ տէկին Բուլմճա լիսան իւզրէ Գա-զամիա տինմէքլէ մաարուֆ պու-լունան սիեագտէ պէր բիսալէ, հէր քիթապճըլարտա սաթըլմագտա օ-լուպ, պունտա իլմի նիւճում վէ արզա տայիր զաեէթլէ մէրազը թահրիք լտիճի վէ պիլինմէսի բէք էլզէմ գբսաճըգ մալիւմաթլարտան մաատտա, բիւեարար հագգընտա տա էյլէնճէլի մանէալար միւնտէրիճ օ-լուպ, ֆիեաթը տա էհվէն օլտու-ղունտան, հէր քէսին օգուտմասը թավսիեէ օլունուր։

Խազինէեի խասսէճէ ալընաճագ օլան պէշ պին էնտազէ գատար գօեու լանճիվէրա Իլիմեա ապասը-նըն պէհեր էնտազէսի մէճլիսիեէ Եիկիրմի զուրուշ հիսապի, վէ տօ-գուզ զուրուշ ֆիեաթ իլէ իթասը-նա թալիպ պուլունուպ, միւնագա-սասընտ իշպու Թշրինի սանի բու-մինին Եիկիրմի սէքիզինճի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ գաթիէն գարար վիրիլէճէկինտէն, թէնզիլ իլէ ի-թասընա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզբիւրտէ սաաթ օնա գատար խազինէեի խասսէեի Շահանէեէ միւրաճաաթ լյէմէլէրի։

1—3

Միթէվէֆա Քիրէչճի Թագասուն Իւսկիւտարտա Պաղլար պաշը ճատ-տէսինտէ ալթմըշ իլի նիւմէրօ ի-լէ միւրագգամ, թէրպիան տէօրթ պին զիրա պիր գըթա միլք արսա իլի եիւզ եէթմիշ լիրատա թալի-պի իւզէրինտէ օլմազլէ, պիեաատէ իլէ թալիպ օլան օլուր իսէ, քեա-նունու էվվէլին օն եէտինճի կիւ-նիւնէ գատար Իւսկիւտար մահ-քէմէյի շէրիեէսինտէ միւնաաի Մուսա աղաեա միւրաճաաթ իթ-մէլէրի։

97 մուհարրէմ 6

2—3

Իմարաթը ամիրէ իչին տօգուան եէտի սէնէսի քեանունի էվվէլին-տէն չուպաթը նիհայէթինէ տէկին, իւչ այլըգ միւպաեատա օլունաճագ եէտի եիւզ տօգուան տօգուզ պու-չուդ գէյէ նըշանսթանը, իշպու Թշրինի սանի բուսինին Եիկիրմի պիրինճի ճուսմա իրթէսի կիւնիւ միւնագատասընա պէտէն օլունա-ճաղը ճիհէթլէ իթատեէ թալիպ օլան թիւճարըն եէվմի մէզբիւրտէ նիւ-մունէլէրիյլէ պէրապէր էվգաֆ հիւ-մաեունու մէճլիս իտարէսինէ կէլ-մէլէրի։

2—3

Թօգատ չիֆթլիքի Հիւմաեունի տախիլինտէ պուլունան պիր պապ տէկիրմանքն սէնէվիսի Եիկիրմի ա-տէթ լիրաեի Օսմանի պէտէլ իճար իլէ, Իլի սէնէլիկի Վասիլ Աթա-նաս էօհտէսինտէ թէգարրուր իյ-էտիկինտէն, զիեատեեէ թալիպ օ-լանլարքն, մահը հալը բուսինին Եիկիրմի պէշինճի չարշէմպիհ կիւ-նիւ, խազինէի խասսայի Շահանէ-եէ կէլմէլէրի։

17 Թշրինի սանի 97

3—3*

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱԵՈՒՆ

. . . . 430 . . Գասըմ բաշատա Պէտ-բէլլին մահէլէսինտէ, Թէբանէ ճատ-տէսինտէ պէր մուճիպի խարիթա, տէօրթ եիւզ զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

. . . . 125 . . Եինէ մահէլի մէզբիւրտէ պէր մուճիպի խարիթա եիւզ եիկիրմի պէշ զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

. . . . 531 . . Թէբանէտէն Ազապ գա-բուսունա միրուր իտէն Թարիգտէ, պէր մուճիպի խարիթա պէշ եիւզ օթուզ պիր զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

47000 . . 255 . . Պէյ օղլունտա Շէշ-խանէ գարաղօլու ճիվարընտա, պէր մու-ճիպի խարիթա իլի եիւզ օթուզ պէշ զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

4440 . . 37 . . Եինէ մահէլի մէզբիւրտ պէր մուճիպի խարիթա օթուզ եէտի զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

Բէեզա մահէլի մէզբիւրտէ.

3666½	25	8	արսայը վագֆիէ
9940	71	. . .	» »
4840	40	8	» »
3900	52	12	» »
4140	54	12	» »
4560	56	8	» »
7060	58	20	» »
6140	51	4	» »
17526	144	8	» »
5000	41	16	» »
6270	52	6	» »
4025	40	8	» »
4875	58	18	» »
4864	48	12	» »
8530	57	. . .	» »
8670	55	12	» »

54 զիրա Պէյօղլունտա Պէտրէլիին մա-հէլէսինտէ Գըզլէ սօգաղընտա պէր մու-ճիպի խարիթա օթուզ տէօրթ զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

49 զիրա 7 բարմագ եինէ մահէլի մէզբիւրտէ պէր մուճիպի խարիթա գըրգ տօգուզ զիրա եէտի բարմագ պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

45 զիրա 22 բարմագ եինէ մահէլի մէզբիւրտէ պէր մուճիպի խարիթա գըրգ պէշ զիրա եիկիրմի բարմագ պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

297½ եինէ մահէլի մէզբիւրտէ, թօզ գօբարանտա պէր մուճիպի խարի-թա իքի եիւզ տօգսան եէտի պուչուգ զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

197½ զիրա եինէ մահէլի մէզբիւր-տէ, թօզ գօբարանտա պէր մուճիպի խարիթա եիւզ տօգսան եէտի պուչուգ զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

170 զիրա եինէ մահէլի մէզբիւրտէ թօզ գօբարանտա, եիւզ եէթմիշ զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

161½ զիրա եինէ մահէլի մէզբիւր-տէ թօզ գօբարանտա եիւզ ալթմըշ պիր պուչուգ զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

155 զիրա եինէ մահէլի մէզբիւրտէ թօզ գօբարանտա եիւզ էլլի իւչ զիրա պիր գըթա արսայը վագֆիէ։

150 զիրա եինէ մահէլի մէզբիւրտէ թօզ գօբարարանտա եիւզ էլլի զիրա պիր գըթա տրսայը վագֆիէ։

Պայէտէ մուհարրէր վագֆի արսա-լարքն, հէյեէթի թէֆթիշկէի էվգաֆ-տան թանզիմ օլունան բաբօր վէ խա-րիթա մուճիպինճէ միւզայիտէլէրի մու-գարրեր պուլունտուղունտան, իշպու տօգսան եէտի սէնէսի չէհրի թըշրինի սանինինեեկիրմի իւչինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն, մուայեէն օլան այ միւտտէթ միւզայիտէսինին եէտինճի տէֆասը օլան պիր հոֆթա միւտտէթտէ, թալիպ օլանլարքն մահիւլաթ իտարէսինէ կէլմէլէրի, վէ բէյ ագճէսի օլարագ նի-զամը տայիրէսինտէ կէթիրմէլէրի եէ-տինճի տէֆա օլարագ իլան օլունուր։

ՏԻՒԷՐ

504 . . 77800 . . 51000, Իսթանպօլ-տա Աեազմա գաբուսունտա, հաճի Խայ-բէտին մահէլէսինտէ քեաեին վաբօր տէկիրմէնինին տօգուզ հիսսէ իթիպարի իլէ պիր հիսսէսի։

29 . . 9950, Պէյ օղլունտա եէնի զօ-գաղտա պիր պապ մէնզիլին, տօգուզ հիսսէ իթիպարիյլէ պիր հիսսէսի։

3 . . 9950, Պէյ օղլունտա Անատօլու զօգաղընտա պիր պապ մէնզիլին տօգուզ հիսսէ իթիպարիյլէ պիր հիսսէսի։

19 . . 8975, Պէյօղլունտա Եէնի չար-շըտա պու տախի։

18 . . 8975, Պէյ օղլունտա Տիւզիէօ զօգաղընտա պու տախի։

105 . . 16666 . . 9450, Ղալաթատա Թօփճուլար ճատտէսինտէ, սէնէվի եիւզ եիկիրմի լիրա քիրալը, Թէրպիան սէքսէն զիրա արսատա մէպնի, քեարկիր պիր պապ միւսքիրաթ մաղազասը, վէ ֆէվ-գինտէ պիր սալօն վէ թահտընտա մախ-զէնին տօգուզ հիսսէ իթիպարի իլէ պիր հիսսէսի։

Տէվլէթլու Վէլիէտտին բաշանը, էվ-գաֆը հիւմաեուն խազինէի ճէլիլէսինէ մահքիմ պիհ զիմմէթի օլան մէպալիղէ մահսուպէն, էօհտէսինտէ պուլունան էմ-լաքը մէզբիւրէ հիսսէլէրի, մահքէմէի թիճարէթ մարիֆէթի իլէ, միւզահտէ վէ իլանի պիլ իթրա, բաղպաթը նասընն ինգիթաեի ճիհէթլէ էմնաքը մէզբիւրէ հիսսէլէրի, էվգաֆը հիւմաեուն խազի-նէսի էօհտէսինտէ թէգարրուր իթմիշ, վէ մէզբիւր հիսսէլէրինին մէտէուոնը միւ-շարիէյի հազրէթլէրինին թագրիրլէրինէ պագըլմաեարագ, էվգաֆը հիւմաեուն վէ եաթօտ պէեան օլունաճագ նամէ կէ-չիրթտրիլմէք իւզրէ, իլամը տէրտէոթ իտիմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, մէզբիւր հիսսէլէր չիմտի խազինէի էվգաֆը հիւ-մաեունտան մալի օլուպ, խազինէճէ պուն-լարքն պիլ միւզահտէ թաիպլէրինէ ֆի-րուսթ իլէ գարար վիրիլմիշ օլտուղուն-տան, վէ էմլաքը մէզբիւրէ հէր քիմին էօհտէսինտէ թէգարրուր իաէր իսէակ գարարտա կիւնիւ մուաճէլէսի իսթիֆա օլոնուպ, օլ կիւն ֆէրաղ մուամիլէսի իթրա գըլընաճաղընտան, մէզբիւր հիս-սէլէրէ թալիպ օլանլարքն տօգսան եէտի սէնէսի թըշմինի ասնիսինին եիկիրմի իւ-չիւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւնտէն, շէհրը քեանունի էվվէլին եէտինճի բա-զար իթէսի կիւնիւ սաաթ օնա գատար միւզահտէսի իճրա իտիլէճէկի, վէ իր-թէսի սալը կիւնիւ տախի եիւզտէ պէշ զամմ գապալ օլունուպ, անտէն սօնրա զամմ դապալ օլունմաեաճաղը, վէ իշ-պու օն պէշ կիւն միտտէթ զարֆընտա, մահլիւլաթ տախրէոինճէ միւզահտէլէրի տէրտէսթի իճրա օլունտուղու մալիւմ օլմագ իշին էյեամը մէզբիւրէտ բէյ ագ-ճէլէրինին թէսլիմի խազինէ իտիպ, մէ-զարտնտա պուլունմալարը իլան օլունուր։

97 Թշրինի սանի 21

FERNET-BRANCA

ՖԷՐՆԷ-ՊՐԱՆԳԱ

ՄԻԼԱՆԸՆ ՊՐԱՆԳԱ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԻ, ԻԹԱԼԵԱ ԳԸՐԱԼԸ ՍԷՐԱԵԸՆԱ ԻԳԹԻԶԱ ԻՏԷՆԼԷՐԻ ԻԹԱ. ԻԹՄԷՔՏԷ ՏԻՐԼԷՐ

Եիկիրմի սէնէ իթալեատա չէօհրէթ պուլտուղտան մաատա, Ամերիգատա, Հին-տիսթանտա, Շարգտա, վէ Մըսրըտա տախի իթիպար գազանմըշլար տըր, պուն-տանտա մաատա, 1878 տէ Բարիզ, Ֆիլատելֆիեա վէ Վիեննա սէրկիլերինտէ տախի, միտալ ախզ իյլէմիշլէր տիր։

ՖԷՐՆԱ ՊՐԱՆԳԱ սըհհէթ հազգընտա բէք միւթէպէր թուքուլմուշ տուր, պաթագլըգ պուլունան մէմլէքէթլերտէ, նէօպէթ իլէ կէլէն սրթմալարը, վէ պուլաշըգ հաստալըգլարը, վէ պա խուսուս քոլերաեը տէֆ իթմէք իչին, հէքիմլէր թարա-ֆընտան գապալ օլունմուշ տուր։

ՖԷՐՆԱ ՊՐԱՆԳԱ, թաամը հազմ իթտիրիր, հարարէթի թէսկին իտէր, իչթա-հը աչար, պաշ աղրըսընը տէֆ իտէր, վէ սինիրլերէ գուվվէթ վիրիր։

Պու սու, հէր պիր մէսքիւրաթա միւրաճաահ տըր։ Հէր կիւն եէմէքտէն էվվէլ ալընը։ Ֆէմէքտէն սօնրա տախի, հազմը թաամ իչին էյի տիր։ Մէզբիւր սու-եու Վէրմութ իլէ, Շարապ իլէ, Սէլց սուեու իլէ վէ Գահվէ իլէ գարըշտըրըպ իչ-մէլի։

Կէրէք պու Ֆէրնէ Պրանգա, վէ կէրէք մէզբիւր ֆապրիգասընա Վէրմութու, իսթանպօլտա էն միւթէպէր գահվէէի, շէքէրէի, միւսքիւրաթ վէ պահարաթ սա-թանլարտա պուլունուր։

Թագլիտինտէն իէթինապ լազըմ տըր։

Թօքտան ալմագ իսթէեէնլէրին ԴԱԼԱԹԱՏԱ, ԳԱՐԱՖԷՕՑՏԷ եալընըզ Միւսիւ ENEA A. LEVI յէ միւրաճաաթ իտիպ, վէ թաշրալարտա տախի, աէէնթօլաբընա միւրաճաաթ իթմէլի տիրլէր։

ԵԻԼԳԷ ԿԻԼԳԷՍԻԷ ՎԻՐՄԷՔ ԻՉԻՆ, ԻԼՄԻ ՍԸՀՀԷԹԷ ՄԻՒՎԱՖԸՂ ՍՈՒՐԷԹՏԷ ՊԻՐ ԻՆ ՊՈՒ ԹԷՐԹԻՊ ԲԱՏԱՆ ՉՕՂ ԴԷԼԻՔ ՎԷ ԿԷՒԻԶ ԹԷՐԹԻՊԻ. ԼԷՀՀԷԼԷԷ ԲՈՒԹ-ՂԻԵԱՏԷ ԿԻՒ-ԹԱՂԷԼԻՔ

ՔՐԷՄ ԴԷ ՐՕԶ ԴԷ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

ՔՐԷՄ ԴԷ ՐՕԶ ԴԷ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

ՔՐԷՄ ԴԷ ՐՕԶ ԴԷ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

CREME DES ROSES DE LA VIERGINE

ԳՐԷՄ ԴԷ ՐՕԶ ԴԷ ԼԱ ՎԻՐԺԻՆԻ

վիրմէքտէ տիր։

Թօալէթէ տայիր օլան պու կիւզէլ թէրթիպ իլէ, պիւյիւք զաթլարըն իչթիեազը չէ-տիս իլէ պէք-լէմէքտէ օլ-տուղարը լէ-թաֆէթ, կէ-րէք լէհհէեէ վէ կէրէք ուսուլարա, գօլա-րա վէ էլլէրէ, բէք ալեա վիրիլէպիլիր։

Եալընըզ Պրէ-թուարթ վէ գուս ֆապրիգասընա թէրթիպ օլունուպ, վէ թիւրքիատա տէ-բօղիթօսու իսէ, եալընըզ միւսիւ Զէր-վաթի վէ Ֆապէանընն Գալաթատա Ատա խանընտա վագը մաղազասը տըր։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՖՕՐՍԱԼԱՐԸ

Բարիս, 5 դրկ.

Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 3 %		85-90
» » 5 %		115-65
Էսհամը Ուսմանիէ աչըլտը		14-40
» » գարանտը		14-32½
1865	Իսթիգրազը	30-
1869	»	76-
1873	»	73-
Բուսէլի չըմէնտը. Թահվիլատ.		55-75
Օսմանլը Պանգասը		768-75
Դրէտի Լիոնէ		845-
Բուս ֆօնտօսու 5 % (1877		93-¼
Բրուսիանը Շարք իսթիգրազը		60-½
Իթալիա ֆօնտօսու		91-15
Մըսըր իսթիգ. պիրլէմիշ		369-57½
Իսպանեա խարիճի իսթիգրազը		30-½
Կամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ		25-22

Բարիս, (Պուլվար) 5 դրկ.

Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5 %		115-70
Էսհամը Ուսմանիէ		14-35

Լօնտրա 5 դրկ.

Ինկիլիզ	ֆօնսօլիտի	99-13/16
Էսհամը	Ուսմանիէ աչըլտը	13-13/16
»	» գարանտը	13-¾
1865	Իսթիգրազը	17-¾
1869	»	15-¾
1871	»	73-¼
1872	(Պօնտի Թէֆդէր)	27-
1873	»	14-¾
Տէվլէթի Ալիէնին	1877 իսթիգ. բաղր	87-
Օսմանլը	Պանգասը	20-¾
Բուսիա	իսթիգրազը 1873	88-¾
Մըսըր	իսթիգրազը պիրլէշմիշ	73-
»	իմթիեազը (չըմէնտ.)	94-½
Տարբա	սանիէ	73-¾
Մըսըրըն	Բօչիրտ իսթիգրազը	92-½
1877	Մանարիսթան էհամը	103-¼
Կամպիօ	Բարիզ	—

Վիէննա, 5 դրկ.

Լօնտրա	իւզէրինէ գամպիա	118-95
Բուսէլի	տէմիր եօլ Թահվիլաթը	23-40

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱԼԸ

Էսհ. Ուսմ.	Նոյ. 24 ագշմ. գրա.		15-12
» »	Նոյ. 25 սպհ. աչ.		15-5
» »	Լն եիւքէք		15-8
» »	Լն աշաղը		15-5
» »	Սաաթ 5 տէ		15-7
1863	Իսթիգ. (Մութօն)	6 % ֆ.	86-
1865	» »	6 % ֆ.	80-
1869	» (Բրինար)	6 % ֆ.	73-
1872	» (Պօնտիս Թէֆդէր		26-
1873	» (Բրինար)	6 % ֆ.	63-
Բուսէլի չըմէնտրֆէր			54-½
Տէբօր	զուրուշ		6-
Հէվալէսիզ	»		-
Ամգյէ ֆայիդի	»		8-

ԱԳՈՒՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Դրէտի ժէնէրալ 6 %		6-30
Մասիէթէ ժէն 6 %		5-20
Իսթանպօլ Պանգասը		11-10
Մասիէթէ Օթօման		4-05
Թրամվայ 5 %		370-
Լավրիօմ (մատէն)		148-½

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 դրշան	Ղէ Փ.	
Ինկիլիզ լիրասը		109-15
Ֆրանսըզ ալթունու		87-25
Բօլ		89-25
Գրիմիզ ալթունու		51-30
Պէեազ մէճիտիյէ		107-28
Մէթալիք		204-
Պէշլիք		209-¾
Ալթընըզ		126-¾
Պաղըր		810-
Գարպօն գայիմէսի գարիբ		862-

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱՋԱՍԸ

Լն եիւքսէք		990-
Լն աշաղը		990-
Սաաթ 5 տէ		990-

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Պաշ պահէնչէ 400000 ֆրանք եանէ 500000 ֆրանք տէյէ տէյէ։

ANNONCE DE FORTUNE ԻԼԱՆԸ, ԻԳՊԱԼ

Իւրբա տլար Հէ-ւէլա-ֆէ-ընէրը ենէ-ինեերը-դէ տէյէ։

9 ՄԻԼԻՈՆ 100,000 ՄԱՐԳ ԻԳՊԱԼԻՆԻ ԳԱԶԱՆՄԱԳԼՐ. ՂԷ ՍԸՐԶՈՒ ԻՏԷՆ ԶԱԹԼԱՐԻ ՊԻՐ ՏԱՎԷԹ

ՊՈՒ ԻԳՊԱԼ ԲԻԵԱՆԳՕՍՈՒ, ՀԱՄ-ՊՈՒՐԿ ՇԷՀԻՐԻՆՏԷ ԶԷՔԻԼԷՃԷՔ Օ-ԼՈՒՊ, ՎԷ ՇԷՀՐԻ ՄԷԶՔԻՒՐ ՀԻՒ-ՔԻՒՄԷԹԻ ԹՈՒՐԱՃԸՆՏԱՆ ԹԱՀԹԸ ԷՄՆԻՑԷԹԷ ԱԼԸՆՄԸՇ ՏԸՐ։

Իլաղա ֆայիտալի բէնեֆիսիասա գէնանդա Ֆորտունա գէնդրէլի գրանտան 100,000 լիրէյա, շու ֆրիտէլէր ֆալանա ֆէլլար տըր։

Պաշ էքբամ օլապիլէճէք տիր 100,000 մարգ (*)

պախշիշ		250,000	մարգ
1	էքբամ	150,000	»
1	»	100,000	»
1	»	60,000	»
1	»	50,000	»
2	»	40,000	»
3	»	30,000	»
1	»	25,000	»
4	»	20,000	»
7	»	15,000	»
1	»	12,000	»
23	»	10,000	»
3	»	8,000	»
3	»	6,000	»
55	»	5,000	»
5	»	4,000	»
109	»	3,000	»
212	»	2,000	»
10	»	1,500	»
2	»	1,200	»
533	»	1,000	»
1074	»	500	»
100	»	300	»
49	»	250	»
60	»	200	»
100	»	150	»
29,115	»	138	»
Գագանանճագ պիլէթ.			
Լէրին ենէքինի		50,800	

Գունլար, հէր հալտէ, պիր գաչ այ զարֆընտա, 7 թագսիթտէ գազանանճաղլար տըր։

ՊԻՐԻՆՃԻ ԹԻՐԱԺ (չէքիլ), ՐԷՍՄԻ ՍՈՒՐԷԹՏԷ օլտուղու հալտէ թային գըլընմըշ օլուպ, վէ ասլ վէ թէքմիլ լոթարիասընընն գէյմէթի տիր եա-լընըզ 7 ֆ. 50 սն.

ասլ վէ նըսֆընընն գէյմէթի տիր եալընըզ 3 ֆ. 75 սն.

պիր բուպընն գէյ-մէթի տիր եալընըզ 1 ֆ. 88 սն.

Իշպու հիպոթէզ Բարֆընտան բահ-ըը եէնիսեերէ ալընմըշ օլան ասլ պէր-լերէն, էն ուղագ մահէլէրէ տախի կէօնտէրիրիմ. էլէրիր քի լազըմ կէ-լէն մէպլաղ, եա նազտէն վէ եախօտ Լօնտրա, Բարիս, վէ Էվրոպա մէհլէ-քէթլերինտէ պուլունան պիր պանքէր իւզէրինէ օլարագ, պիր բօլիչա չէքիւ-միշ օլսուն։ Քիմ քի պու պիլէթլեր-տէն ալը իսէ, մէճճանէն օլարագ, ասլ լոթարիանընն պէեանանամէսի տա-խի, վէ իւզէրինտէ Հիւքիւմէթ միւհրիւ պուլունտուղու Թագտիրտ, քէնտիսինէ կէօնտէրիլէճէք օլտուղտան պաշգա, լոթարիա հէման չէքիտիկի կիսի, քէնտիլէրին խաթէմէքիկինէ իհթիեաճ պըրագըլմաեարագ։ գազանան նիւմէ-րոլարընն, բէօգի լեռնոսը տախի կէօն-տերիլէճէք տիր։

Գազանլան մէպլաղլարը, պիղգաթ քէնտիմ, տօղրուատան տօղրու, վէ չա-բուգ սուրէթտէ, վէ արզու օլուն-տուղու մէրթէպէտէ էսբար տազլաեա-բագ, լազըմ կէլէն զաթա կէօնտէրի-մէկիմ։

Քիմ քի մէզբիւր լոթարիատան ալ-մագ արզու իտէր իսէ, հոկտ. 10 տան 51 ինէ գատար, մանտա-բօսթա իլէ, չիւնքի չէքիլմէ կիւնլերի եազլամագ-տա տըր, քէմալի էմնիյէթի իւզրէ, Համպուրկ սէրպէսթ շէհրինտէ օլան Սամուէլ Հէքշէր պիլտիրմէքլիկէ մի-սարաաթ իյլէմէսինի բէեա իտէրիմ։

SAMUEL HECKSCHER SENR.
Banquier et comptoir de change, à HAMOURG. (Ville libre.)

(*) Գու 1000,000 մարգ իլէ, 250,000 մարգ հագգընտա, պիր աղ իյդահաթ վիրմէքլիկի, էհէմմիյէթէտէն ատա իտերիզ, չէօյլէ քի, իլք գազանան նիւ-մէրօ, էկէր 139,000 մարգ օլուր իսէ, 250,000 մարգ տա պախշիշ վիրիլէճէք, վէ եէման 100,000 մարգ օլմուշ օլաճագ տըր. վէ պու պախշիշ, հէր գա-զանան նիւմէրօ իչին օլմաեընը, անճագ իլք գազանան նիւմէրօ իչին օլաճագտըր. վէ տիմէք տիր քի, էկէր իլք գազանան նիւմէրօ 100,000 մարգ օլուր իսէ, 250,000 մարգ տա պախշիշ ալաճագ տըր, օլաճագ տըր էէման գազանտը-ղը 350,000 մարգ. վէ եախօտ, էկէր իլք գազանան նիւմէրօ, էն ասն նիւմէ-րօ, եանի 138 մարգ օլուր իսէ, 250,000 մարգ տա պախշիշ գազանաճաղընտան, էէման 250,138 մարգըզ պիր իգպալէ նայիլ օլմուշ օլաճագ տըր. իլք գազա-նան նիւմէրօտան պաշգա հիչ պիր նիւ-մէրօեա պախշիշ վիրիլմէեէճէկինտէն, եալընըզ իշար օլունան մէպլաղլարը գազանմըշ օլաճագլար տըր։ Մանգ.